

Daeth teyrnged i Ieuan Wyn A.S. oddiwrth R.J. Penmorfa. Fel y gwyddom mae llunio englyn neu gywydd yn beth mor reddfol a hawdd i R.J. ac anadlu am a wn i. Mae'r sôn am olynydd i Ddafydd Wigley wedi creu braw ac anesmwythyd i laweroedd. Ond braf yw cael meddwl fod gennym olynydd teilwng iddo wrth law.

Rwy'n siŵr y bydd R.J. yn fodlon inni ddethol o blith darn o gywydd a phum englyn. Dethol yn ôl ein mympwy yr ydym - mae'r cyfan, fel arfer yn haeddu eu lle, ond fod gofod yn gymharol brin:

Ieuan Wyn Jones, AS.

Ieuan Wyn, dy gynllun gaf o fudd, a disgwyl fyddaf ei weled yn bodoli i daenu heddw'r gwlad ni. Yn y Gogledd - i'r gwagle rho di aur, 'run faint a'r De.

Aelod Môn sydd yn honni ei fod ef o du cyfoethogi y werin, a'i haelioni ddel inni oll ddylwn ni.

Yng ngwersyll y Cynulliad - ni oeda rhag d'wedyd ei deimlad. I Ieuan rhown wrandawiad; O'i gael ef, lles fydd i'n gwlad.

Pasiodd i' sgafnu'r pwysau - a rhannu gwerinol broblemau. Dyrys anghyfiawnderau a'u haml loes mae am leihau.

Ei rym gwresog gefnogwn - a heddiw ein trwydded a roddwn i roi hawl i'r arwr hwn sefyll dros beth ddeisyfwn.

R. J. Penmorfa

Dyma dri phennill o deyrnged o'r galon, gan ferch i'w mham o'i cholli.

Calon lân a chalon dyner; Cymorth fu i'r cryf a'r gwan Cariad Duw a ddaw i'm nerthu - Colled fawr i'w colli mam.

Anodd iawn fydd dilyn patrwm Ôl ei throed hyd lwybrau byd Ond pan ddaw cwmwl du i'm llethu Cofiw faint ei gwerth o hyd.

Cysgwch heno, mam, yn dawel Dan y coed ym mhentre'r Llan, Gwylia drosti annwyl Iesu Nes ein tywys ni i'r lan.

Morfa Nefyn

Carol Thomas

Bydd Robin Evans, gynt o Bencaenewydd a mab ei dad o'r Mynydd yn hoffi cael mynd i Borthdinllaen am rownd o golff. Rwy'n siŵr mai wrth edrych ymlaen am gwpaned a chwmpeni ar ddiwedd y rownd yng ngwynt y môr y canodd Robin englyn mor hyfryd o naturiol ei wead â hwn:

Pawb at y peth y bo

Er bod gwledd a chyfeddach yn yr hwyr I rai yn ddifyrrach; Ni wn am ddim amgenach Na 'rownd' yn yr awyriach.

Robin Evans

Peth arferol, un ai fel diniwed-destun sgwrs, yn ein plith yw cwyno am y tywydd: "Ew! tydi hi ddim ffit o boeth" neu "Mae'r glaw 'ma'n ddi-ddiwedd - go damia fo" neu "Ond tydi hi'n dal yn oer - yn ddigon i rewi llyffant". Ond dyma gerdd o law, neu o galon un sy'n sylweddoli fod i bob tymor ei rinwedd. Mae'n gwneud i mi gofio englyn o waith bardd o Sir Fôn o'r enw barddol "Llwytryn Hwfa." Byddai Yncl Huw Penparc yn hoff o'i adrodd. Englyn campus ydi o hefyd. Os oes rhywun o'i linach ar ôl dylent fod yn falch ohono. Dyma fo:

Nid yw'r gaeau'n dragywydd - daw yr haf Wedi'r holl ystormydd: Deuwn a rhodiwn yn rhydd - Yn llaw Duw mae'r holl dywydd!

Llwytryn Hwfa

Y Tymhorau

Rhowch y tymhorau i mi yn eutro, Pob un a'i rinweddau yn harddu y fro; Daw Hydref a'i dlusni gan arllwys y dail Yn goch, gwyrdd a melyn ag aur bob yn ail.

Yna daw'r gaeaf â'i ias yn y gwynt, Darogan ei ddyfod a'i chwiban ar hynt: Y plantos yn sglefrio ar wyneb y llyn, A'r Wyddfa fel santes yn bur yn ei gwyn.

Yn hynod ddisymwth daw'r dewin mwyn Yn llaw y Gwanwyn i rannu ei swyn; Yr heulwen yn gwenu a chân yn y coed A'r fioled a'r briall mor hardd ag erioed.

Yna, yn dawel daw'r haf yn llawn hud I orffen y darlun o baentio y byd: Rhowch y tymhorau i mi yn eutro, Pob un a'i rinweddau yn harddu y fro.

Nefyn

Mai o Lŷn

Mae John Stoddart yn edrych i mewn ac o'i gwmpas. Mae'n gweld drwy rith ein hunandybiaethau a'n gwendidau. Mae fel petai yn gallu treiddio dan ein crwyn ac yn gweld ein gwendidau cudd. Nid yw'r bardd chwaith yn amddifad o weld ei ddiffygicyn ef ei hunan ac yn gofidio weithiau - fel y dylai pawb ohonom: yn lle porthi ein hunan dyb.

Ar ein prawf..

Er i Dduw arfaethu'r ddawn o faddau'n

Wirfoddol a chyflawn; Dwyn ein llu pechodau'n llawn I gof wna'r hunan gyfiawn.

John Stoddart

Cynildeb

Rhyw ysfa'n ein dyrysfyd- wna'r symledd a fedd gwir gelfyddyd yn brin, ond rhoi'r taw'n ei bryd ar stwr oraclau'r stroclyd,

John Stoddart

Hen Rebal

o'r braidd, a mi'n heneiddio, na waeddwn Yn anwedus heno Mai cas pob edliw i'm co' A chasach ymbarchuso.

John Stoddart

Mae ein cyfaill yn diweddu'r seiad gydag englyn sy'n cyffwrdd ag agwedd pob un ohonom sy' weithiau yn arafu ac yn cofio'r gair..

"Canys, p a n ddêl yr ychydig flynyddoedd.."

Cydheneiddio

Drwy grinddail ein dadfeilio, a nodwydd ein hadwedd yn pigo, daw'r nos ag eos i go' a'i chân yn dristach heno.

Johu Stoddart

Ni allwn lai na sylwi fod gwyddor y cynganeddion yn ymgyddio'n rhydd yng ngwaith y bardd hwn nes ei fod yn gallu 'siarad' yn rhugl ac yn rhydd yn y mesurau caeth.

Mae Dyfed Evans wedi canu y tro hwn ar thema y canwyd arno o'r blaen lawer tro. Ond nid bob tro y llwyddwyd i ganu telyneg ddilys arno. Er na chaf ddiolch gan y prydydd hwn a adwyn yn weddol dda am ddeud hyn: mae hon yn delyneg riniol. Ei rhin pennaf yw ei bod yn hollol rydd oddiwrth yr hen driciau emosiynol a ffug. Sylwer ar yr awgrymedd cynnil yn y llinell rhwng cromfachau hon:

"(Ni wn sawl blwyddyn sy,)"

a chynildeb hiraethus yr ailPennill

a hon

"Ond ledu wnaethai'r rhiciau Yn anniffiniol lèn"

Mi wn na chaiff eich mymryn golygydd ddiolch yr awdur am 'ddeud fy neud' ond mynnaf yr hawl i'w ddeud - yn anorod. Hwyrach y gallai'r awdur newid rhywfaint ar y cwpled clo - nid am fod unrhyw nam arno ond gallasai fod rhywfaint yn fwy newydd. Pleser a braint yw cael cyhoeddi cerdd fel yr uchod.

Ymweliad

Ar fore mwyn o Wanwyn (Ni wn sawl blwyddyn sy,) Fe dorrais i fy enw Ar onnen wrth y tŷ.

Llythrennau main blaen cylllell Ydoedd yr W. a'r O. A'r dyddiad oddi tanynt Yn gam - ar hanner tro.

Ddoe ar fy sgowti'r henfro Mi oedais wrth 'rhen dŷ I weld yr enw eto A chofio'r dyddiau fu.

Ond lledu wnaethai'r rhiciau Yn anniffiniol lèn, A gwelais fod yr onnen Hefyd yn mynd yn hen.

Dyfed Evans

Cawn egwyl fis Awst i fwynhau y gwyliau a gwyllo, ac ail gnoi danteithion yr Eisteddfod. Os caiff ambell un (bwcs, chwedl pobol Sir Fôn) o gamdreuliad, gobeithio y daw rhywun caredig a philsen o Reni inni er hynny! Biti na fyddai modd cael rhyw Reni rhiniol at gamdreigliadau y "sêr" cyfryngol ac yn wir at wrthuni camdreigiol y 'Cynullwyr'. Cofiwch am rifyn Medi o'r Llanw - Lôn Las ar 740 289.